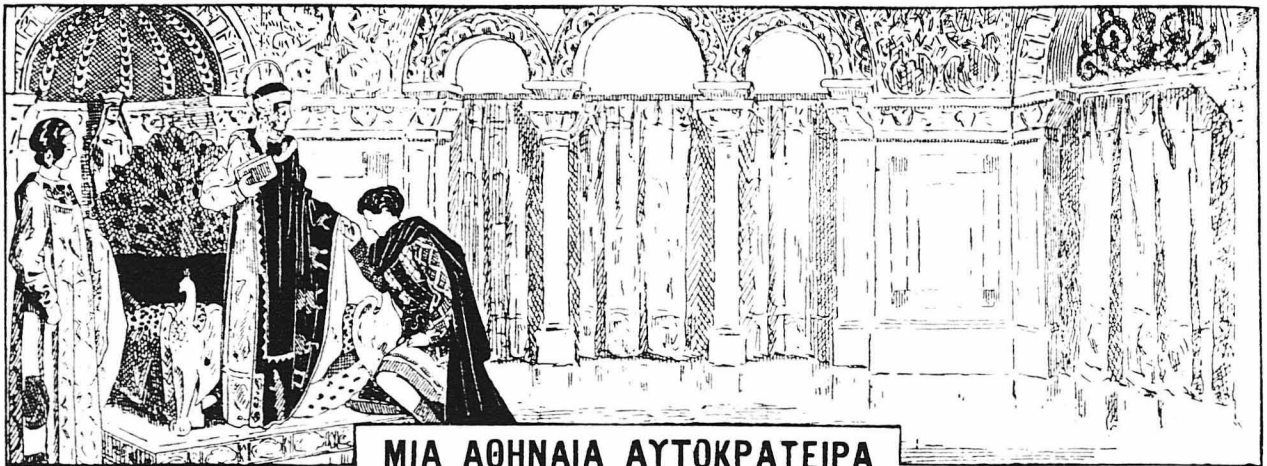

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΜΙΑ ΑΘΗΝΑΙΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ

Ένας ρωμαντικός γάμος. Η κόρη του Αθηναίου καθηγητού. Η απόκληρος της Διαθήκης. Είς την Κωνσταντινούπολιν. Μία άκρως παρά τη Αυγούστα. Αθηναΐς—Ευδοκία, αυτοκράτειρα του Βυζαντίου. Η Αυγούστα Πουλχερία. Η αντίζηλια Ευδοκίας—Πουλχερίας. Ένα ανάκτορο μοναστήρι. Τό προσκύνημα στην Ίερωσαλίμ. κλπ.

Στις 7 Ιουνίου 421 μ. Χ. ο είκοσαετής αυτοκράτωρ του Βυζαντίου Θεοδόσιος παντρεύεται μία νέα από τας Αθήνας, της οποίας ο πατέρας ήταν καθηγητής στο εκεί Πανεπιστήμιο. Η όμορφη αυτή Αθηναία για ν' ανεβή στο θρόνο του Βυζαντίου αναγκάστηκε από ειδωλολάτρους που ήταν να γίνη χριστιανή και ν' αλλάξη τό όφρατο της όνομα Αθηναΐς και να τό κάνει χριστιανικώτερό, Ευδοκία. Ο γάμος αυτός προήρχετο από έρωτα και οι Βυζαντινοί χρονικογράφοι αφήγούνται με χάρη τη ρωμαντική του ιστορία.

Ο Θεοδόσιος μόλις ενηλικιώθηκε άρχισε να σκέπτεται για παντοκράτεια. Λίγο τόν ένοιαζε αν ή γυναίκα πού θάπαιρνε ήταν ευγενής ή πλουσία, τό μόνο που ήθελε ήταν νέαν όφραία, τόσο όφραία όσο καιμιά άλλη από τις προηγούμενες αυτοκράτειρες του Βυζαντίου. Η αδελφή του αυτοκράτορος Πουλχερία, ή οποία έβασίλευε εν όνόματί του, ζήτησε με κάθε τρόπο να ικανοποιήη την έπιθυμία του αδελφού της.

Εκείνη την εποχή ο καθηγητής του Πανεπιστημίου των Αθηνών Λεόντιος, άνθρωπος πλουσιώτατος, πέθανε θάφηνοντας δύο γιους και μία κόρη. Από ιδιοτροπία του άφησε όλη του την περιουσία στους δύο γιους του κι' αποκλήρωσε την κόρη του. «Στην αγαπημένη μου Αθηναΐδα, έγραψε στη διαθήκη του, διατάσσω να της μετρήσουν μονάχα έκατό χρυσά νομίσματα. Αυτή θά τά βγάλη πέρα στον κόσμο με την όμορφιά της πού εινε ανωτέρα απ' όλων των άλλων γυναικών». Τού κίκου ή Αθηναΐς ικέτευε τους αδελφούς της να της δώσουν ένα μεριδίό από την πατρική περιουσία, γι' αυτό κι' αναγκάστηκε να εγκαταλείψη τό σπίτι της και να ζητήση άσυλο σε μία αδελφή της μητέρας της, ή οποία την έπληξε στην Κωνσταντινούπολη, όπου κατοικούσε μι' άλλη θεία της, αδελφή του Λεοντίου. Εκεί ή δυο αυτές γυναίκες έπεισαν την Αθηναΐδα να ζητήση την ύποστηρίξη του παλατιού έναντιόν των αδελφών της, πράγμα πού την έκανε να πετύχη μι' άκρόαση της Αυγούστας Πουλχερίας.

Η Αθηναΐς ήταν τότε είκοσι χρόνων. Ήταν όνειρωδώς όφραία, άρκετά ύψηλή και καλοκαίωμένη. Τά μαλλιά της ήταν ξανθά και πλαισίωσαν τό πρόσωπό της μ' ένα χρυσό φωτιστέφανο, τά μάτια της μεγάλα, όφρατα κι' έξφραστικά χαμήλωναν, όταν μιλούσε με σεμνότητα, ή μύτη της ήταν έντελώς έλληνική, τό βάδισμά της χαριτωμένο κι' εύγενικό. Είχε ακόμα μι' έξαιρετική ευφράδεια όταν μιλούσε.

Η Πουλχερία μόλις την είδε γοητεύθηκε άμέσως. Της έκανε μερικώς έρωτήσεις σχετικές με την οικογένειά της, την περασμένη της ζωή και άμέσως έτρεξε στο Θεοδόσιο για να του άναγγείλη τί θησαυρό είχε άνακαλύψει. Ο Θεοδόσιος πολύ συνηνήμενος, έρωτημένος κώλας με την Αθηναΐδα από την περιγραφή πού του έκανε ή Πουλχερία, ικέτευσε τη αδελφή του να του δείξη άμέσως την όμορφη Αθηναία. Πράγματι σε λίγο ο Θεοδόσιος μαζί με τό φίλο του, Παυλίνο χρημμένοι πίσω από ένα παραπέτασμα, περιμεναν να περάση μπροστά τους ή Αθηναΐς. Όταν την είδαν, τό αποτέλεσμα ήταν καταπληκτικό : Ο Παυλίνος έμεινε κατενθουσιασμένος κι' ο Αυτοκράτωρ την άγάπησε. Σε λίγες βδομάδες ή Αθηναΐς, αφού έμυθήθη υπό του Πατριάρχου Αττικού στη θρησκεία του Χριστού και βαπτίστηκε Ευδοκία,

γινόταν αυτοκράτειρα του Βυζαντίου.

Την εποχή του γάμου του ο Θεοδόσιος ήταν ακόμα πολύ νέος, άβουλος και εύκολομεταχειρίστος. Είχε εν τούτοις άρκετή μόρφωση χάρη στην αδελφή του, πού συγχρόνως τόν είχε καταστήσει ένα καλόν χριστιανό. Θρήσκα και θεοφοβούμενη ή Πουλχερία είχε μείνει άνύπαντρη, τ' άνάκτορα δέ του Βυζαντίου είχαν μεταβληθή σε σωστό μοναστήρι έξ αιτίας της θρησκοληψίας της.

Σ' αυτό λοιπόν τό περιβάλλον τί έμελλε ν' απογίνη ή Αθηναΐς, ή οποία ήταν μι' άσφη γυναίκα, με μι' άρφωση άσύγκριτη; Ο πατέρας της της είχε μάθει ρητορική, της είχε γνωρίσει τ' όριστουγγήματα της άρχαίας φιλοσοφίας και την είχε μυήσει σ' όλα τά μυστήρια της τέχνης και της σοφίας. Ήξερε να συνθέτη στίχους και γενικώς ή μόρφωσίς της ήταν τελεία, πράγμα πού έκανε έντύπωση όση κι' όμορφιά της στο Θεοδόσιο και στην Πουλχερία.

Μι' από τις πρώτες πράξεις της την άλλη μέρα μάλιστα του γάμου ήταν να συνθέση ένα ποίημα σε ήρωϊκούς στίχους επί του πολέμου του Βυζαντίου κατά των Περσών, ο όποιος είχε μόλις τελειώσει έπιτυχώς. Αυτό έκανε τό Θεοδόσιο να την αγαπήση ακόμα περισσότερο. Μά εκείνο με τόν όποιο τόν κατέκτησε κυριολεκτικώς ήταν ή γέννησις μι'ας κόρης, κατά τό τέλος του 422. Ο Αυτοκράτωρ της άπέμεινε τότε τόν τίτλο της Αυγούστας, ο όποιος την έκανε και έπίσημως ίσως προς την αδελφή του Πουλχερίας.

Στις ύποδείξεις της Ευδοκίας όφείλεται ή ίδρυσις του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινουπόλεως, στο όποιο ξεχωριστή θέση κατέλαβε ή διδασκαλία της Έλληνικής γλώσσης και φιλοσοφίας.

Όστόσο ή Πουλχερία δέν είχε παντρευτεί τόν αδελφό της με την πρόθεση να χάση την εξουσία, την όποια ο Θεοδόσιος είχε παραδώσει όλόκληρη στα χέρια της. Γι' αυτό έβλεπε με δυσαρέσκεια τό άερο της Ευδοκίας ν' ανεβαίνη όλοένα στον όρίζοντα. Η νέα αυτοκράτειρα είχε συγκεντρώσει κοντά στο σύζυγό της τους συγγενείς και τους φίλους της, προστάτασε τόν αύλαρχη Παυλίνο και τόν Αιγύπτιο στιχοπλόκο Κύρο, είχε τους κώλακάς της, τό κόμμα της μέσα στην αυλή και δέ φοβότανε διόλου να τά βάλη με την κουνιάδα της.

Τό 438 ή Ευδοκία, αφού πάντρεψε πρώτα τη μικρή της; κόρη Ευδοκία με τόν Αυτοκράτορα τς Δύσεως Βαλεντινιανό, για να παραγγορηθή για τόν άπογοισμό της έπιχειρεί τό πρώτο της προσκύνημα στην Ίερωσαλίμ, όπου έμεινε έναν όλόκληρο χρόνο άχολοιμένη με τή θρησκεία και με αγαθοεργίες. Φεύγοντας πήρ' μαζί της ένα μέρος των όστών του Αγίου Στεφάνου και τας άλύσεις του Αγίου Πέτρου.

Τό 439, ή Ευδοκία είχε φτάσει στο καταιόρωπο της δόξης της. Η κόρη της είχε γίνει σύζυγος ενός αυτοκράτορος κι' αυτή ή ίδια είχε διασχίσει θριαμβευτικά την Ανατολή, μέσ' απ' τής έπευφημίες των ύπηκόων της. Τότε της φάνηκε κατάλληλη ή περίπτωση να κηρύξη τόν πόλεμο, όλοφάνερα πιά τώρα, έναντιόν της ευεργετίας της και αντιπάλου της στην έπίδραση επί του αυτοκράτορος, Αυγούστας Πουλχερίας. Οι φίλοι της καθήκεινώς επέβήλυντο μέσα σ' άνάκτορα. Η διοικήσις των ανατολικών επαρχιών ανατίθεται στον προστατευόμενό της Κύρο, ο όποιος δέν άρεσε διόλου στην

Περιμεναν να περάση...

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΚΑΠΟΙΟ ΟΝΟΜΑ

Του Λαμπρίνου

Έχω βαθειά μες στην ψυχή κάποιο όνομα κρυμένο και τό κυττώ νυχτόημερα μακριά από μάτι ξένο σά δαχτυλίδι που μιανής γυναίκας τόχει αφήσει τό χέρι μες στις θάλασσας τὰ βάθη νά γλιστρήση.

Μές στής καρδιάς μου τό ξερό που άνοιγοκλεί θάμεινό τό μυστικό μου βρίσκειται και διπλοκλειδωμένο με του μυστήριου ή αγάπης μου τό φόβο τό σκεπάζει όπως καθένας τ' άκριβά στολίδια του συνάζει.

“Αν με ρωτήσετε θάρρασε τ' άχειλι μου κλεισιμένο 'τι τό κρατώ σά φυλαχτό με λέξη μιá άγιασμένο κρυφή κι' όταν τό στόμα μου τό ψιθυρίζει αγάλι μες στην ψυχή μου δλόφωνη κάποια μορφή προβάλλει.

‘Αλλάζει τ' όνειρο άξαφνα μες στη λαμπρή τή μέρα, τό φώς που φτάνει άπ' του ύδρανου τ' άστρο κρυφά έδώ πέρα μάν άσπρη όψη με ντροπή φιλοντίας χρωματίζει που θαμκωμένος ό άγγελος δειλά τήν άντικρύζει.

Είπε μιá κόρη άπάρθενη που άκόμα μεγαλώνει και μ' όμορφιά άνοιξάτικη τή στολιάναι οι χρόνοι στους στοχασμούς της διάφανη βλέπει τή θεία ψυχή της καθώς τ' ώραίο τό σόμα της σέ καθεμιά γραμμή της.

Μιά λάμψη νεότης και χαράς τό βλέμμα της μαγεύει που άτόμεινε όλη ή χάρη της κι' άλαργίνα άγναντεύει. Σέ κάθε βήμα της θαρείς πως ξάφανα μεγαλώνει και λάμπει ό τόπος περφό πολύ γι' αυτή που καμαρώνει.

Με τὰ ξανθά της τὰ μαλλιά ποτέ δέν παίζει ή [αύρα καθώς περνάει, τό στόμα της, τὰ μάτια της τὰ μαύρα τυλίγουν τό μαρμάρινο τριγύρου μαγουλό της κι' έκπώνουν τό στοχαστικά σκυμένο μέτωπό της. Τοῦ όπάλινου και του ήτλου προσώπου της τό χρώμα

στον πόθο μικρός έρωτικά σάμπως νά τρέμει άκόμα τή δροσερή τήν όψη της με κρύνα όχρά στολίζει κεί που τό νοτισμένο της τό στόμα πάντα άνθίζει.

Περήφανη άπ' τή γέννα ως τό χαμόγελό της πλέει στής ζωής εύλαβικά τό πέλασ τ' άνοιχτό της μονάχη κι' άσυντρόφευη κι' όταν ποθή σ' αλήθεια κλείνει βαριές κι' άμέρητες άποθυμίες στά στήθια.

“Όταν στό χέρια τό σκυφό κεφάλι της σημιάνει σκυφό και τὰ κατάματα τὰ φρύδια της σουφρώνει λέξ πώς του νού της τό λαμπρό φώς άτάλα σκορπίζει. μακριά ως έκει που άνθροσπινη ματιά δέν άντικρύζει.

Καθώς στής άσυγγένιασής της νύχτας τήν άγκάλη βλέπω γυμνό τόν ουρανό, καθάριο νά προβάλλει έτσι σ' άθωα τὰ μάτια της που άστέρια τὰ φωτίζουν όλο όμορφίες πρωτόφαντες θωρό νά λαμπυρίζουν.

Μιά άναλαμπή άπ' τή φωτερή ψυχή της μόνο φτάνει 'Έδερ τον κρύο και πένθιμο τόν κόσμο νά μου κάνη, τό γερωμένο τό αίμα μου τό γύρο του ν' άρχιση κι' όνειρευτή τό μάτι μου μιá πλάση ν' άντικρύση.

— “Ω ! Πές μας τ' όνομα που τόσο τ' άγαπούμε και κάποια γλύκα νιώθουμε στό στόμα όταν τό είπομε !
— “Όχι, ποτέ μου δέν τό λέω, γώ μόνος θά τό ξερω και γιά στολίδι του ύδρανου στόν τάφο θά τό φέρω.

Μετάφραση Γ. Κετζίουλα

Πουλχερία. Ένθαρουνθείσα από την έπιτυχία της αυτή ή Εύδοκία, έπιχειρεί άκόμα περισσότερα. Έκείνη τήν έποχή οι εύνοχοι έξασκούσαν μεγάλη έπιβολή στην άδύνατη θέληση του Άυτοκράτορος. Η Εύδοκία συνδέεται με τόν ισχυρότερο άπ' αυτούς τό Χρυσάφιο και συνεννοούνται ν' άπομακρύνουν όριστικώς τήν Πουλχερία από την κυβέρνησι της Άυτοκρατορίας. Προς στείγην τό σχέδιόν τους πετυχαίνει. Η Πουλχερία αναγκάζεται νά έξκαταλείψη την αύλή και ν' άποσυρθώ στην ιδιαιτέρα της διαμονή, χωρίς όμως νά έξκαταλείψη και τόν άγώνα. Οι όρθόδοξοι φίλοι της έβλεπαν έλπισ με άνησυχία τήν καινούργια τροπή των πραγμάτων στην αύλή και τήν εύνοια της όποιος απέλαμβιναν άνδρα που θεωρούμενοι έλευθέρων άντιλήψαν. Γι' αυτό έκαναν τήν Εύδοκία νά πληρώσει πολύ άκριβά τήν έφήμερη δόξα της, όπως θά δοίμε στό έρχόμενο φύλλο.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΛΗΜΑ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΕΒΡΑΙ'ΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

(Recueillies par Raymond Geiger)

Σε μιá μάχη του Εύρωπαικού πολέμου, ό δυστυχημένος Σολομών έχασε τὰ δυό του πόδια, από μιá όβίδα. Άμέσως τότε φώναξε τόν φίλο του τό Λεβή νά τόν μεταφέρει στό χειρουργείο. ‘Ο Λεβή τόν φροτώνεται στή ράχη του και τραβά γιά τό φροητό νοσοκομείο στον δρόμο όμως καθώς προχωρούσαν, και χωρίς ό Λεβή νά πάρη είδηση ένα βλήμμα όβίδος πέρνει και τό κεφάλι του φτωχού Σολομώντος.

— Γιατρέ μου, λέγει ό Λεβή στον έπιλοχία, σου φέρνω ένα τραυματία.

— Μ' αυτός, Λεβή, είχε χωρίς κεφάλι.

— Ά τόν παληοψύτη, μου είξε πη ότι του έλειπαν μόνο τὰ πόδια !...

Σ' ένα βαγόνι συνταξιδεύουν ένα Ρώσος άξιωματικός κι' ένας Έβραϊός βρωμιάρης. Ξάφνου ό Ρώσος διακρίνει μιá ψείρα που έκοβε βολτες στον ύπιο του Έβραίου.

— Ένας λιποτάκτης !... του λέγει ό Ρώσος.

Και ό Έβραϊός παρνοντας τό ζωόφιο και χώνοντάς τό μέσ' τὰ μαλλιά του, του λέει :

— Γύρνα πίσω στον στρατόνα σου λιποτάκτη !...

Κατά τόν Ρωσοέλλητικόν πόλεμον έπειτα από μιá άποτυχημένη έφοδο των Ρώσων έδόθη ή διαταγή τής άπισθοχώρησης. Καταδικωμένοι οι Ρώσοι από τους Έαπωνέζους έφευγαν, με τὰ τέσσαρα. Άφού τέλος κατόρθωσαν νά ξεφυγουν στάθηκαν γιά λίγα λεπτά νά ξεκουρασθούν. Ένας άξιωματικός όμως είδε με έκπληξη ότι ένας Έβραϊός στρατιώτης ό Μορδοχάϊ φουρούσε τόν θώρακά του όχι στό στήθος αλλά στή ράχη.

Τί σημαίνει αυτό ; Ρωτά τόν Έβραϊό άξιωματικός. Γιατί φορείς τόν θώρακα στή ράχη σου ;

— Τό ήξειρα ότι θά όπισθοχωρούσαμε και γι' αυτό τόν έφόρεσα έτσι, άπαντά ό πεζός Έβραϊός.

Δυό δυστυχημένοι Έβραϊοι πεθαίνοντας άπ' τήν πείνα έκοβαν βόλτες στίς όχθες του Δουνάβιου και προσπαθούσαν νά βρουν ένα μέσο, που στην άρχή θά τους γέμισε τήν κοιλιά και ύστερωτερα τό πορτοφόλι. Ξάφνου ό ένας δείχνει στον άλλο μιá έγγραφή, που ήταν καρφωμένη σ' ένα δένδρο.

— Κύρτα, σωθήκαμε.

— Λέγε, βρε άδερφε, και μ' έσκασες.

— Κοπιασε λιγάκι νά διαβάσης.

— Ξέρεις πολύ καλά ότι δέν ξερω γράμματα.

— ‘Ο πρώτος διαβάσει ‘Αμοιβή 10 ταλλήρων σέ εκείνον που θά σώση ένα που κοντινέ νά πνιγή’. Άκου τό σχέδιό μου. Θά πέσης στό νερό, θά σέ σώσω, θά μου δώσουν τὰ 10 ταλλήρα και θά τὰ μοιραστούμε.

‘Ο άλλος χωρίς νά καλοσκεφθώ πέφτει στό νερό. Δέν ξερει όμως κολύμπι και άρχισε νά βρασιχη τόν πάτο.

— Βοήθεια, βοήθεια, πνιγομαι φωνάζει στό σύντροφό του.

— Δες σύντροφε τί γράφει και μιá άλλη άγγελία ! λέει πάλι ξαφνικά εκείνος.

— Τι ; κάτι γλήγορα και δέν βιστώ. Θά πνιγώ...

— ‘Αμοιβή 100 ταλλήρων σ' εκείνον που θά μές φέρη τό σώμα ενός πνιγμένου’. Βυθίσου λοιπόν γρήγορα γιατί βιάζομαι.

Μετάφρ. Κ. Γρίμμ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aubry : L'Amour de Napoléon, Guillaud : Niephore Grégoire, Schächt : Stabilisierung der Märk, Frank : Stabilisation en Belgique, Frick : Steinkonstruktionen, Henley : Excursion en Thessalie, Rahm : Röntgentherapie.

D'Orléans : Banques de Dépôt, Roux-Brahe : Minerais Complexes, Amar : Hygiène Sociale, B.I.T.P. Editions Publiques, Dubbel : Ol-u, Gasmaschinen, Stéphan : Drahtseilbahnen.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ - Διεθνές Βιβλιοπωλείον